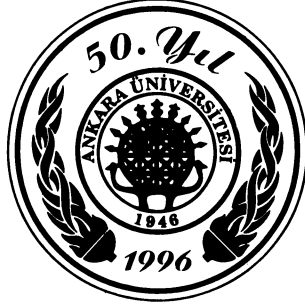

**TÜRKİYE COĞRAFYASI
ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA MERKEZİ
III. COĞRAFYA SEMPOZYUMU**

**"21. YÜZYILA DOĞRU
TÜRKİYE"**

(15-19 Eylül 1996)

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

**TÜRKİYE COĞRAFYASI
ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA MERKEZİ
III. COĞRAFYA SEMPOZYUMU**

**"21. YÜZYILA DOĞRU
TÜRKİYE"**

**(15-19 Nisan 1996)
Ankara**

Bildiri Özetleri

**A.Ü. TÜRKİYE COĞRAFYASI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA
MERKEZİ MÜDÜRÜ: Prof. Dr. Özdoğan SÜR**

DÜZENLEME KURULU:

- BAŞKAN : Prof. Dr. Hamdi KARA
ÜYE : Doç. Dr. Ali ÖZÇAĞLAR
ÜYE : Doç. Dr. Ali Fuat DOĞU
ÜYE : Y. Doç. Dr. E. Murat ÖZGÜR
ÜYE : Y. Doç. Dr. Mehmet SOMUNCU

BİLİMSEL DANIŞMA KURULU:

- Prof. Dr. Aydoğan KÖKSAL
Prof. Dr. Ayhan SÜR
Prof. Dr. Özdoğan SÜR
Prof. Dr. Erdoğan AKKAN
Prof. Dr. Ejder KALELİOĞLU

BİLİMSEL SEKRETEKLİK:

- Y. Doç. Dr. Mehmet SOMUNCU
Telf. : 0-312-310 32 80/1202
Y. Doç. Dr. E. Murat ÖZGÜR
Telf. : 0-314-310 32 80/1208
Fax : 0-312-310 57 13

A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümü
06100-Sıhhiye/ANKARA

İÇİNDEKİLER

Sunuş	XI
Kayseri Çevresinde Volkanik Tüfler Üzerinde Görülen İzler Hakkında <i>Erdoğan Akkan</i>	1
Karst Ekolojisi	2
<i>İbrahim Atalay</i>	
Türkiye Kıyılarındaki Yalıtışları: Oluşumları, Dağılışları ve Deniz Düzeyi Göstergesi Olarak Kullanılmaları	4
<i>Bora Aşarcan</i>	
Mut ve Yakın Çevresinin Jeomorfolojisi.....	6
<i>İhsan Çiçek, Uğur Doğan, Levent Uncu</i>	
Gidengelmaz Dağlarında Doğal Ortam ve İnsan İlişkileri	8
<i>Uğur Doğan</i>	
Bulut-Altıparmak Dağları'nda Buzul Şekilleri (Doğu Karadeniz Bölümü)	10
<i>Ali Fuat Doğu, İhsan Çiçek, Gürcan Gürgen, Harun Tunçel</i>	
Aytini Mağarası (Kayseri).....	11
<i>Ali Fuat Doğu, İhsan Çiçek, Gürcan Gürgen, Harun Tunçel</i>	
Türkiye Kıyı Kullanım Sorunlarına Jeomorfolojik Yaklaşım	12
<i>Oğuz Erol</i>	
Karadeniz Kıyılarımızdaki Ayçöreği Şekli Koylarda Jeomorfoloji-İnsan İlişkileri	13
<i>Ahmet Ertek</i>	
Çandır Orta Miyosen Çökellerinin Paleokoşoloji.....	15
<i>Erksin Güleç</i>	
Şebinkarahisar-Alucra Çevresinde Volkanik Şekiller.....	16
<i>Gürcan Gürgen</i>	
Sakarya Deltasında Eski Bir Yatak İzi	17
<i>Nurfettin Kahraman</i>	
Yeni Yaklaşımlarla Türkiyenin Plio-Kuaterner Paleocoğrafyası	18
<i>İlhan Kayan</i>	
Orta Karadeniz Bölümünde Ulaşımı Etkileyen Heyelanlar.....	20
<i>Hüzeyin Korkmaz</i>	
Eşen Ovası'nın Alüvyal Jeomorfolojisi ve Likya Antik Kentleri	22
<i>Ertuğ Öner</i>	

Çarşamba Birikinti Yelpezesinin Geç Kuarterner'deki Jeomorfolojik Gelişimi.....	24
<i>Neil Roberts, Hakan Yiğitbaşoğlu, Komola Parish, David Twigg, Peter Boyer</i>	
Sındırgı Depresyonu ve Yakın Çevresinin Jeomorfolojisi	25
<i>Abdullah Soykan</i>	
Bingöl Dağında Buzul Şekilleri.....	26
<i>Saadettin Tonbul</i>	
Gündoğmuş (Antalya)-Taşkent-Hadim (Konya) Arasındaki Dağlık Bölgenin Bazı Jeomorfolojik Özellikleri	28
<i>Ahmet Turan</i>	
Kayalık Dağlardaki Kumtaşları Üzerinde Kovuklu Çözülme Şekilleri (Ayancık-Sinop)	30
<i>Ali Uzun</i>	
Sivas Çevresinin Strüktürel Jeomorfolojisi Üzerine.....	31
<i>İsmail Yalçınlar</i>	
Türkiye'de Bir İklim Araştırmacısı: Prof. Dr. Antal Rethly	33
<i>Nihat Atabay</i>	
Çeşitli İklim Elemanlarının Hava Kirliliği Üzerine Etkisi	35
<i>Korkut Ata Sungur, Barbaros Gönençgil</i>	
Kent Morfolojisi ve Klimatolojinin Hava Kalitesi Üzerine Etkileri	36
<i>M. Emin Barış</i>	
Kar Perdeleri	38
<i>Engin Bıçakçı, İbrahim Gürer</i>	
Türkiye'de Günlük Yağışların Şiddeti Üzerine Bir İnceleme.....	39
<i>Ecmel Erlat</i>	
Zemin ve Üst Atmosferde Fönün Oluşum Koşulları	40
<i>Barbaros Gönençgil</i>	
Yapılarda Kar Yükünün Belirlenmesi	41
<i>İbrahim Gürer, M. Levent Koç</i>	
Batı Karadeniz Bölümünde Yağış	42
<i>Talat Koç</i>	
Yağış ve Sıcaklığın Yüzey Akışı Üzerindeki Etkiler	44
<i>Şükriye Öz</i>	
İnsolasyon, Radyasyon ve Sezer Evaporosyon Bilgisayar Programı	46
<i>İhsan Lütfi Sezer</i>	
Fuzzy Set Tekniğinden Yararlanarak Alan Kullanım Önceliklerinin Saptanması: Sultan-sazlığı Örneği.....	47
<i>Nevin Akpınar, Nilgül Karadeniz</i>	

ÇED Çalışmaları Kapsamında Bilgisayardan Yararlanma.....	49
<i>Alper Çabuk</i>	
Samsun İl Merkezinde Hava Kirliliği ve Muhtemel Sebepleri	50
<i>Nuri Ergun, Yılmaz Kilim</i>	
Akdeniz Mavi Planının Bir "SYSTEM DYNAMICS" Modeline Dönüştürülmesi.....	51
<i>Özcan Esmer</i>	
Doğal Kaynaklar Üzerindeki Etkiler	53
<i>Ece Gökök, Gül Güneş (Paçacı), Aslı Uysal</i>	
Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesinde Doğal Kaynaklar ve Çevre Sorunları.....	54
<i>Barbaros Gönençgil</i>	
Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi	56
<i>Orhan Gürbüz</i>	
Çevrenin Korunmasında Ailenin Yeri ve Önemi	58
<i>Seval Güven</i>	
Safranbolu'da Tarihsel Çevrenin Korunmasıyla İlgili Meseleler ve Çözüm Önerileri	60
<i>İhsan Yaşar Hacısalihoğlu</i>	
Çevreye Duyarlı Rekreasyon Alan Planlanmasında Potansiyel Değerlendirilmesi ve Bir Örnek	62
<i>Şule Karaaslan</i>	
Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesinde Doğal Çevre ve Sorunları.....	63
<i>Cengiz Kayacılar</i>	
Kıyı Alanları Yönetimi ve Planlanmasına Bir Örnek.....	65
<i>Bariş Mater, Barbaros Gönençgil, Hüseyin Turoğlu</i>	
Çağlar Boyu Mekanların Coğrafik Özelliklerinin Peyzaj Tasarımı Üzerine Etkileri.....	67
<i>Arzu Nuhoglu</i>	
Keban Çayı Havzasında Erozyon Sorunu ve Yapılması Gereken Çalışmalar.	68
<i>Mehmet Ali Özdemir</i>	
Türkiye'nin Erozyon Sorunu, Nedenleri ve Yayıldığı Alanlar	69
<i>Alaettin Taysun, Hayriye Uysal, Gülay Yolcu</i>	
Simenlik Gölü Ekosistemi	70
<i>Levent Uncu</i>	
Ceyhan Deltası'nda (Adana) Kıyı Kumul Yönetimi.....	71
<i>Turan Uslu, Yılmaz Bal</i>	
1-2 Mayıs 1995 Bitlis Taşkın Sel Felaketine Coğrafi Bir Bakış	72
<i>Kenan Arınç</i>	

Türkiye Deprem Yönetmeliklerinde Zemin Dinamik Etkisinin Temsil Biçimi.....	74
<i>Alkut Aytun, Mehmet Somuncu</i>	
13 Temmuz 1995 Senirkent (Isparta) Çamur Akması.....	76
<i>Gürcan Gürgen, İhsan Çiçek</i>	
İzmir'de 3-4 Kasım 1995 Karşıyaka Sel Felaketi (Oluşumu, Gelişimi, Etkileri ve Alınması- Gereken Önlemler)	78
<i>İlhan Kayan, Asaf Koçman, İhsan Sezer, Hasan Gümüş, Gözde Emekli, Mustafa Mutluer, Şevket Işık, Ecmel Erhat, Füsün Soykun, Arife Karadağ, Nezahat Kara</i>	
1 Ekim 1995 Dinar Depremi.....	80
<i>Mehmet Somuncu, Alkut Aytun, Uğur Doğan, Levent Uncu, Mutlu Yılmaz, Levent Tonyalı</i>	
Doğal Afetlerin Çevre Etkisi	82
<i>Ö. Murat Yavaş, Fatma Yavaş (Bektaş), Özlem Karatatar</i>	
Kuzey Kıbrıs'ta 1995 Yangın Felaketi.....	84
<i>Derviş Yüksel, Ertan Özbek</i>	
İlgaz Dağları ve Çevresinde İklim Bitki Örtüsü İlişkileri	85
<i>Meral Avcı</i>	
Ege Bölgesinde Fıstık Çamı (Pinus Pinea) Topluluklarının Ekolojisi ve Bu Ortamın Farklı Amaçlarla Kullanımının Yol Açtığı Sorunlar.....	86
<i>Hasan Çukur</i>	
Kaçkar Dağlarında Rhododendron Caucasicum'un (Kafkas Ormangülü) Alpin Kattaki Da- ğılışı	88
<i>A. Fuat Doğu, İhsan Çiçek, Gürcan Gürgen, Harun Tunçel</i>	
Adıyaman Şehir Coğrafyası.....	89
<i>İ. Köksal Alpaydın</i>	
Artvin Yöresinde Geçici Yerleşmelerden Olan Bağ Evlerinin Üç Farklı Örneği: Bağ Evi, Üzüm Anbarı ve Koğlar.....	92
<i>Salih Ceylan</i>	
Bodrum ve Milas Çevresindeki Merkezi yerleşmeler ve Fonksiyonel Etki Alanları.....	94
<i>İbrahim Güner</i>	
Dibek Dağlarında (Göksun) Kar Suyuna Bağlı Olarak Yapılan Yaylacılık	96
<i>Mehmet Gürbüz</i>	
İvrindi Çevresinde Sığa Yerleşmeleri	99
<i>Abdullah Köse</i>	
Türkiye'de Belediye Örgütlü Yerleşmelerin Coğrafi Dağılışı.....	101
<i>Ali Özçağlar</i>	
Göle İlçesinde Yerleşmeler	103
<i>M. Kemal Öztürk</i>	

Üç Fonksiyonlu Küçük Bir Kıyı Yerleşmesi: Güllük104 <i>Fusun Soykan</i>	104
Kentleşme ve Kent Ekolojisi106 <i>Murat E. Yazgan, Aslı Uysal</i>	106
Tarihi Süreç İçinde Safranbolu108 <i>Murat E. Yazgan</i>	108
Batı Karadeniz Bölümünde (Sinap-Türkeli) Bir Kıy Yerleşmesi: Kayabaşı Divanı110 <i>Cevdet Yılmaz</i>	110
Keban Kasabasının Kuruluş ve Gelişmesine Etki Eden Coğrafi Faktörler112 <i>Ali Yiğit</i>	112
La Circulation Migratoire: Comparaison entre Le Maroc et La Turquie. (Dış Göçle İlgili Ulaşım: Fas ve Türkiye Arasında Bir Kıyaslama).....113 <i>Muhammed Charef</i>	113
Kuzey Mentешelerde Ekonomik Faaliyet Seçimi ve Göç Üzerindeki Etkileri117 <i>Nezhat Gümüş</i>	117
Türkiye'nin Kalkınmasında Bir Güç Kaynağı: Nüfus119 <i>Arife Karadağ</i>	119
Türkiyede Nüfus Artışı ve Nüfus Artışı İle İlgili Görüşler121 <i>Alaettin Tandoğan</i>	121
Kazan İlçesinin Nüfus Özellikleri122 <i>Mutlu Yılmaz</i>	122
Burdur ilinde Nüfus Hareketleri123 <i>Osman Yılmaz</i>	123
Türkiye'de Haşhaş ve Haşhaş Tarımının Coğrafi Dağılışı124 <i>Ahmet Gümüşçü, Osman Gümüşçü</i>	124
Hopa İlçesinde Çay Ziraati126 <i>Zeki Koday</i>	126
Türkiye'de Turunçgil Tarımı128 <i>Selver Özözen</i>	128
Kahramanmaraş'ta Sanayinin Yer Seçimi ve Sorunları.....130 <i>Emrullah Kanadıkırık</i>	130
Türkiye'de 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun Ülke Sanayi İçindeki Yeri ve Önemi132 <i>Hamdi Kara</i>	132
Denizli'de Sanayi Faaliyetlerinin Gelişmesinde Etkili Olan Faktörler.....133 <i>Mustafa Mutluer</i>	133

Türkiye'de Jotermal Enerji ile Kentlerin Isıtılabileceğine Tipik Bir Örnek: Simav	135
<i>Lütfi Ozav</i>	
Filyos Çayı Havzasında Turizm Potansiyeline Sahip Olanlara Bir Örnek: Yenice ve Çevresi.....	136
<i>Sedat Avcı</i>	
Gökova Körfezinde Turizm.....	137
<i>Suna Doğaner</i>	
Bulut-Altıparmak Dağlarında Yaylalar ve Turizm (Doğu Karadeniz Bölümü).....	139
<i>Ali Fuat Doğu, Harun Tunçel, İhsan Çiçek, Gürcan Gürgen</i>	
İzmir Turizminin Bugünkü Yapısı, Geleceği ve Sorunları.....	141
<i>Gözde Emekli</i>	
Turizm-Çevre Dengesi İçin Eko-Turizm.....	143
<i>Elmas Erdoğan, Zuhal Dilaver</i>	
Sivas-Kangal Balıklı Çermiğin Coğrafi Yönden Değerlendirilmesi ve Sağlık Turizmi Açısından Önemi	144
<i>Nuriye (Farımaz) Garipağaoğlu</i>	
Turizm Kaynak Bağımlılığını Gözardı Etmeli midir?.....	145
<i>Nizamettin Koç, Gül Güneş (Paçacı)</i>	
Kıyı Alanlarının Ekolojik Turizm ve Rekreasyon Planlamasında Fiziki Coğrafya ve Jeomorfolojik Yöntemlerin Önemi	146
<i>Adnan Semenderoğlu</i>	
Doğu Karadeniz Dağları'nda Yayla-Dağ Turizminin Yapısı, Sorunları ve Geleceği.....	149
<i>Mehmet Somuncu</i>	
Turizmde Yeni Yaklaşımlar	151
<i>Nur Sözen</i>	
Yurtdışından Dönen İkinci-Üçüncü Nesil Türk Gençlerinin Türk Turizmine Katkısı	152
<i>Helga Rittersberger-Tılıç, Sibel Kalaycıoğlu</i>	
Türkiye'de Demiryolu Ulaşımı	154
<i>Yalçın Karabulut</i>	
Derince Limanı	156
<i>Saliha Koday</i>	
Avrupa'da Türk taşıma Sistemlerindeki UND Örgütünün Rolü ve Etkileri	158
<i>Stéphane de Tapia</i>	
Troia Bölgesi Antik Kıyı Şehirlerinde Tarihi Coğrafya Çalışmaları	160
<i>Ayşegül Akalın</i>	

VIII

XIII ve XIV. Yüzyıllarda Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Genel Bir Bakış	163
<i>İlhan Erdem</i>	
Temettüat Defterlerinin Tarihsel Coğrafya Açısından Değerlendirilmesi ve Aşağı Akçay (Aydın) Havzası Örneği.....	164
<i>Şevket Işık</i>	
Türkiye'nin Bölgesel Siyasetinin İktisadi ve Sosyal Coğrafya Özellikleri.....	166
<i>Aydın İbrahimov, Gözde Emekli</i>	
Hitit Dönemi Anadolu Coğrafyasında Gaşgalar Üzerine Bir İnceleme.....	167
<i>Leyla Murat</i>	
Issos Meydan Savaşının Yapıldığı Yer ve Issos Ovasının (Dört Yol-Payas) Tarihi Çağlardaki Evrimine İlişkin Jeomorfolojik Bulgular	168
<i>Sancar Ozaner</i>	
Ortaköy-Şapınuwa İdentifikasyonu ve Hitit Coğrafyasına getirdiği yenilikler üzerine bir inceleme.....	170
<i>Aygül Süel</i>	
Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Çevresel Uygulamalarda Kullanımı ..	171
<i>Şahin Dengiz</i>	
Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Türkiye'de Bilgi Sistemi Yaklaşımlarının Bir Analizi	172
<i>Ali Erdi</i>	
Hidrolojide Coğrafik Bilgi Sistemi (CBS)	173
<i>Tarhan Erenbilge, Ö. Murat Yavaş</i>	
Coğrafi Bilgi Sistemleri, Coğrafya Kuram ve Kent Planlama Pratiği: Eleştirel Bir Değerlendirme	174
<i>Oğuz Işık</i>	
Orman Alanlarının Belirlenmesinde Uzaktan Algılama Tekniklerinin Kullanımı.....	176
<i>Metin Tunay</i>	
Ormancılıkta GIS'e Yaklaşım.....	177
<i>Metin Tunay</i>	
Çevresel Değerlendirmeler İçin, Bilgi Toplama ve Analizlerine GIS Esasları ile Yaklaşım	178
<i>Hüseyin Turoğlu, David Walker</i>	
Coğrafi Bilgi Sistemi CBS'nin Çığ Haritalanmasında Kullanımı	180
<i>Ö. Murat Yavaş, Tarhan Erenbilge</i>	
Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Halk Sağlığı	181
<i>Nuray Yeşildal, Güler Çağatay</i>	

Coğrafi Bilgi Sistemi ve Uzaktan Algılama Sisteminin Entegrasyonu	183
<i>Ahmet Yıldırım, Hayati Taştan</i>	
Taiwan'ın Coğrafi Özellikleri	184
<i>Ali Fuat Doğu</i>	
Tuz Çayı Havzasının Coğrafi Etüdü	185
<i>Mustafa Girgin, Hakkı Yazıcı</i>	
Türkiye'nin Batı Kesiminde Yer Alan Doğal Göller ve Yakın Çevrelerine İlişkin Bazı Coğrafi Tespitler	187
<i>Ergin Gümüş</i>	
Osmanlı Döneminden Bugüne Coğrafya	189
<i>Ramazan Özey</i>	
Coğrafya Terimleri Sorunuza Eleştirel Bir Yaklaşım	191
<i>Ahmet Necdet Sözer</i>	
İndeks	193

TÜRKİYE'NİN BATI KESİMİNDE YERALAN DOĞAL GÖLLER VE YAKIN ÇEVRELERİNE İLİŞKİN BAZI COĞRAFI TESPİTLER

*Yrd. Doç. Dr. Ergin GÜMÜŞ**

Türkiye'de yüzölçümleri toplamı 9500 km² civarında olan küçükli büyüklü yüzlerce doğal göl bulunur. Ancak bu göller ülke genelinde eşit bir dağılım göstermezler.

Bu çalışmada göllerin kümelendiği alanlar olarak dikkati çeken Göller Yöresi ile Güney Marmara Bölümü'nü de kapsamı amacı ile Zonguldak ile Alanya arasında kuzey-güney doğrultusunda çekilen hattın (32 boylamı) batı kesiminde kalan 27 adet doğal göl ve bunların yakın çevreleri dikkate alınmıştır. Birbirlerinden bağımsız olan bu sahalar genel coğrafi prensipler dahilinde karşılaştırılarak göllerin benzerlik ve farklılıkları, yakın çevrelerinde sürdürülen beşeri faaliyetler ile çeşitli problemler, çizilen şekil ve tabloların da yardımı ile global bir bakış açısı altında ortaya konmaya çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir;

-Türkiye'nin batı kesiminde ele aldığımız göller hakkında dikkati çeken ilk bulgumuz, özellikle sığ olanlarının süratle alan kaybetmekte olduğudur.

- Diğer taraftan göllerimize ait derinlik, yüzölçümü ve yükselti gibi bazı istatistiki veriler maalesef eski ve güvenilir olmaktan uzaktır.

- Çalışılan göllerin pek çoğunda kirlilik problemi yaşanmaktadır.

- Kirliliğin yanısıra önemli olumsuz etkiler yaratan bir başka problem 'kerevit vebası'dır.

- Gereken kirlilik problemi gerekse kerevit vebasının olumsuz etkileri sonucunda göllerimizden elde edilen su ürünleri günümüzde büyük ölçüde azalmış durumdadır.

- Türkiye'de göllerin yakın çevrelerinde yaşanan bir diğer sorun ise taşkın riskidir.

* İst. Üniv. Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enst.

- İncelediğimiz göllerin tümü Türkiye'nin batı bölümünde yer almalarına rağmen, çevrelerindeki nüfusun yoğunluğu bakımından ülke ortalamasının altında bir değere sahiptirler.

- Göl çevrelerinin günümüzde nisbeten az nüfuslanmış sahalar olarak karşımıza çıkmalarına karşın, tarihi devirler içinde ve hatta tarih öncesi dönemlerde önemli miktarda nüfusu barındırmışlardır.

- Öte yandan göllerimizin mevcut turizm potansiyelinden de yeterince yararlanıldığı söylenemez.

- Göl çevrelerinde yeralan arazilerden faydalanmada ise ağırlık tarımsal uğraşılardadır. Tarım alanlarının payı ülkemiz ortalamasından yüksektir.